

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka, Ivo Pospíšila a Milana Podhrázského v právní věci navrhovatelky: **Sociální demokracie**, IČO 00409171, sídlem Praha 1, Hybernská 1033/7, zastoupená zmocněncem Miroslavem Adámkem, a účastníků řízení: **I) Ministerstvo vnitra**, sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, **II) koalice pod názvem ČSSD**, kterou tvoří politická strana **ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie**, IČO: 71443240, sídlem U Průhonu 1201/23, Praha, politické hnutí **Směr Česká republika**, IČO: 10997113, sídlem Janáčkovo nábřeží 476/43, Praha, a politická strana **DOMOV**, IČO 07972733, sídlem Sarajevská 1051/10, Praha, zastoupená zmocněnkyní koalice Mgr. Janou Volfovou, v řízení o ochraně ve věcech registrace kandidátní listiny účastnice II) pro volby do Evropského parlamentu konané ve dnech 7. a 8. června 2024, provedené rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 19. dubna 2024 č. j. MV-52276-7/OV-2024

t a k t o :

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) zaregistrovalo rozhodnutími ze dne 19. dubna 2024 podle § 23 odst. 5 písm. a) zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do Evropského parlamentu“), pro volby do Evropského parlamentu konané ve dnech 7. a 8. června 2024 kandidátní listinu navrhovatelky (č. j. MV-52589-5/OV-2024) a kandidátní listinu účastnice řízení II (č. j. MV 52276-7/OV-2024) jako koalice politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, politického hnutí Směr Česká republika a politické strany DOMOV pod názvem ČSSD.

[2] Navrhovatelka podala dne 22. dubna 2024 návrh, kterým se domáhá zrušení registrace kandidátní listiny účastnice řízení II.

II. Návrh a další vyjádření

[3] **Navrhovatelka** nejprve uvedla, že jako politická strana, která podala kandidátní listinu, je aktivně legitimována k podání návrhu podle § 89 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Dále obsáhle argumentovala nálezem Ústavního soudu ze dne 31. prosince 2018 sp. zn. II. ÚS 3181/18, č. N 206/91 SbNU 635. Zdůraznila přitom, že podle Ústavního soudu ze základního práva na svobodné volby nevyplývá pro veřejnou moc primárně povinnost zdržet se určitého jednání a nezasahovat, ale naopak pozitivní závazek přijmout taková opatření, která umožní konání svobodných voleb. Jedním z předpokladů, aby mohl lid projevit své názory ve volbách, je to, aby jednotliví voliči byli schopni v hlasovacích lístcích identifikovat, komu dávají svůj hlas. Tuto otázku je třeba řešit z hlediska průměrného voliče. Následně navrhovatelka zrekapitulovala právní úpravu registrace kandidátních listin podle zákona o volbách do Evropského parlamentu s tím, že výslovně neřeší otázku, zda mohou být názvy koalic a názvy politických stran a politických hnutí zaměnitelné navzájem a zejména zda může být název koalice zaměnitelný s názvem politické strany či politického hnutí, které se na vytvoření této koalice nijak nepodílely. Kandidatura ve formě koalice je přitom výkonem základního práva sdružovat se podle čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Výkon zákonného práva, či dokonce základního práva, však nemůže být sám o sobě považován za vzdání se jiných práv a nemůže zhoršit právní postavení žádného subjektu, který se na výkonu těchto práv také podílí. Proto se může jiný účastník voleb do Evropského parlamentu domáhat ochrany názvu své kandidátní listiny proti zaměnitelnému názvu kandidátní listiny jiné, resp. názvu své politické strany, a to i historického včetně zkratky.

[5] Ministerstvo zaregistrovalo kandidátní listinu účastnice řízení II v rozporu s právním řádem, oprávněnými zájmy navrhovatelky a ustálenou judikaturou Ústavního soudu. Název ČSSD totiž působí na průměrného voliče klamavě a může v něm vyvolat nebezpečí záměny co do subjektu účastníka voleb do Evropského parlamentu. Jde tedy o parazitování na označení, pověsti, zkušenostech, personálním obsazení, programu a cílech navrhovatelky, se záměrem získat pro sebe jako účastníka voleb do Evropského parlamentu, pro své představitele nebo kandidáty ve volbách prospěch, jehož by koalice označená odlišně než názvem ČSSD jinak nedosáhla.

[6] Navrhovatelka v kontextu svého dřívějšího názvu Česká strana sociálně demokratická se zkratkou ČSSD odkázala na svou dlouholetou historii. Je totiž nejstarší českou politickou stranou, jejíž činnost navazuje na Sociálně-demokratickou stranu československou v Rakousku, která byla založena již 7. dubna 1878 na sjezdu v Břevnově v budově hostince u Kaštanu. Následně procházela různými změnami, nicméně její právní osobnost trvala nadále, a to i po 25. únoru 1948, což konstatoval i Ústavní soud v nález ze dne 11. ledna 2000 sp. zn. III. ÚS 462/98, č. N 2/17 SbNU 7. Proto také navrhovatelka ve svých stanovách uvádí, že je právní nástupkyní Československé sociální demokracie. Je tedy

jedinou oprávněnou uživatelkou označení ČSSD. Ke svému historickému názvu se navrhovatelka ve stanovách hlásí i po změně svého označení na Sociální demokracii, která nastala ke dni 22. června 2023.

[7] Účastnice řízení II je oproti tomu koalicí, která sestává mimo jiné z politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie. Ta byla ministerstvem registrována už od 24. ledna 2011 pod názvem SUVERENITA – Blok Jany Bobošíkové. Strana svůj název následně opakovaně měnila, až si 29. června 2023 nechala zapsat ten současný.

[8] Označení ČSSD si však průměrný občan a volič spojuje především s navrhovatelkou, která pod ním působila ve veřejném prostoru jak v rámci České republiky či Československa, tak i v zahraničí. Označení proto působí na průměrného voliče klamavě a může vyvolat nebezpečí záměny. Politické subjekty mají zásadně odlišné volební programy – sociálně demokratický volič tak může omylem volit účastnici řízení II, která sociálnědemokratický program nemá. Parazitování na názvu či označení jiné politické entity je dle navrhovatelky zjevně neetické jednání, které může mít vliv na rozhodování voličů. Postup účastnice II tak může vést ke zmatení voličů a zatemnění voleb a deformacím politické scény. Navrhovatelka poukázala i na další zásadní odlišnosti v programech, např. vztah k Evropské unii a mezinárodní spolupráci obecně. Volná soutěž politických sil nemůže být bez limitů, nýbrž musí být za vyrovnaných podmínek, k čemuž navrhovatelka odkázala na plenární nález Ústavního soudu ze dne 27. února 2001 sp. zn. Pl. ÚS 53/2000, N 36/21 SbNU 313; 98/2001 Sb.

[9] Navrhovatelka si tedy monopolizuje právo na slovo ČSSD z důvodů historické i právní priority a kontinuity. Dále i z důvodu obsahu své politiky, neboť ultimativní vlastenectví, nacionalismus, odmítání členství v Evropské unii, odmítání pochopení globalizovaného světa, strašení migranty atd. nejsou a nikdy nebyly atributy sociální demokracie, k čemuž se označení ČSSD historicky váže. Účastnice řízení II a ani jeden ze subjektů, které ji tvoří, zároveň není (oproti navrhovatelce) členem mezinárodních sociálnědemokratických (socialistických) organizací.

[10] Nepřípustnost zaměnitelnosti názvu účastnice řízení II a navrhovatelky plyne dle názoru navrhovatelky také z právní úpravy názvu právnických osob podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a související judikatury Nejvyššího soudu. Účastnice řízení II také používá na svých propagačních materiálech a webových stránkách logo, které lze považovat za zaměnitelné s tím, které má navrhovatelka registrované jako ochrannou známku, čímž hrozí další nebezpečí záměny. Porušuje tedy také práva z průmyslového vlastnictví.

[11] **Ministerstvo** k návrhu uvedlo, že změnu názvu a zkratky navrhovatelky zaregistrovalo dne 22. června 2023. Dne 29. června 2023 pak zaregistrovalo změnu názvu a politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, která je součástí koalice – účastnice řízení II. Následně 19. dubna 2024 zaregistrovalo kandidátní listiny účastnice řízení II a navrhovatelky.

[12] Ministerstvo se ztotožnilo s tím, že omezení zaměnitelnosti názvu a zkratky podle § 6 odst. 3 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“), je třeba vztáhnout také na registrační

řízení o kandidátních listinách pro volby do Evropského parlamentu. Názvy účastnice řízení II a navrhovatelky však zaměnitelné nejsou. K tomu ministerstvo zdůraznilo, že zásadně nesouhlasí s právně nepodloženým závěrem, že právní úprava ochrany názvu se vztahuje také na názvy historické. Navrhovatelka se demokraticky rozhodla, že zkratku ČSSD nebude nadále používat, a zaregistrovala si novou zkratku SOCDEM. Tím ochrana zkratky ČSSD podle zákona o politických stranách zanikla.

[13] Motivace k využití uvolněné zkratky nemůže být pro registrační orgán relevantní, neboť výklad zákona je zřejmý. Pokud by zákonodárce zamýšlel vtáhnout pod § 6 odst. 3 zákona o politických stranách také historické názvy a zkratky, musel by k tomu uvést alespoň rámcová vodítka. Výklad navrhovatelky by znamenal, že při registracích kandidátních listin by vůbec nebylo jasné, zda je nutné chránit také stovky historických názvů, či jen historické názvy významnějších, případně parlamentních stran. Otázkou by bylo též to, jak řešit situaci, pokud by se politický subjekt chtěl vrátit k některé ze svých historických značek. Ministerstvo upozornilo také na krátké lhůty pro registrační řízení. Zákon tedy brání tomu, aby se v politickém boji utkávaly subjekty se zaměnitelným aktuálním názvem či zkratkou.

[14] Navrhovatelka sama v souladu se svými stanovami změnila svou značku, což bylo také široce medializováno. Média pokryla též to, že si zkratku ČSSD zaregistroval jiný subjekt. Informace se tedy dostaly k průměrným voličům. Podle ministerstva i navrhovatelka uvedla, že oba politické subjekty mají jiné politické směřování. U průměrných voličů lze předpokládat, že sledují politický diskurs alespoň tak, že jsou schopni odlišit a posoudit program politického subjektu z toho pohledu, zda odpovídá jejich preferencím.

[15] K registraci změn stanov ministerstvo obdrželo od navrhovatelky dne 11. července 2023 toliko dopis ze dne 5. července 2023 se shodnou argumentací jako v tomto návrhu, v němž se navrhovatelka vymezila proti registraci změny názvu a zkratky politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie. Ministerstvo odpovědělo 17. července 2023 tak, že registraci provedlo v souladu se zákonem. Další podání již neobdrželo, takže usuzuje, že navrhovatelka nenapadla registraci změny stanov žalobou a činí tak až v rámci současného řízení. K tomu ministerstvo odkázalo na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která v daném případě připouští zásahovou žalobu. Navrhovatelka se tedy měla soudně bránit již dříve, a to zásahovou žalobou, nikoliv až v rámci volebního soudnictví.

[16] Ministerstvo dodalo, že v rámci tohoto řízení nejsou relevantní ochranné známky navrhovatelky, a navrholo, aby Nejvyšší správní soud návrh jako nedůvodný zamítl.

[17] **Účastnice řízení II** uvedla, že politická strana ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie o sobě nikdy netvrdila, že je nástupnickou organizací České strany sociálně demokratické. Považuje se však za tradiční sociálně demokratickou stranu. Sociálně demokratické ideje nemohou být vlastnictvím jedné strany. Z dobrovolné změny názvu strany nelze dovozovat ochranu názvu minulého. Argumentace navrhovatelky tak svědčí nepřímě o tom, že jakékoliv použití sousloví sociální demokracie je do budoucna vyloučeno a navrhovatelka si jeho užití monopolizuje. Z vyjádření vedení navrhovatelky před sjezdem a na sjezdu v červnu 2023 přitom vyplývá, že značka ČSSD je pro ni „kouli na noze“. Předseda navrhovatelky argumentoval tím, že stará značka je zatížena špatnou minulostí

strany, jejich špatnými rozhodováními, a především je spojena se jmény Paroubek a Zeman, což navrhovatelce v novém rozvoji škodí. Na sjezdu bylo změněno i logo.

[18] Navrhovatelka se podle účastnice řízení II těžko může dovolávat kontinuity s někdejší ČSSD, protože právě ona se odcizila původnímu programu. Voliči se přitom rozhodují ve velké míře podle osobností na kandidátní listinách, a právě proto, že kandidátní listinu účastnice řízení II vede Ing. Jiří Paroubek, došlo přesně k tomu, co je podle představitelů navrhovatelky nutné k tomu, aby mohli budovat novou sociální demokracii. Pokud se ale pokoušejí bránit ČSSD – České suverenitě sociální demokracii účastnit se nadcházejících voleb, vypovídá to spíše o tom, že svůj krok začínají opožděně vnímat jako chybný. Není však úkolem správního soudu, aby svým rozhodnutím opravoval rozhodnutí politického subjektu.

[19] Účastnice řízení II podotkla, že na jisto otázku postavilo ministerstvo, které zaregistrovalo jak změnu názvu, tak kandidátní listinu. Poukázala také na kandidaturu řady dalších politických subjektů s velmi podobnými názvy. Programy účastnice řízení II a navrhovatelky jsou pro voliče jednoznačně odlišitelné, a pokud se navrhovatelka od značky ČSSD opakovaně veřejně distancovala, není zřejmé, jaké parazitování na pověsti má na mysli. Účastnice řízení II označila tuto argumentaci za rozporuplnou a protichůdnou. Dále poukázala na řadu případů, v nichž název i zkratku bývalého politického subjektu převzal nový (např. OH, PRO nebo KSČ). Mezinárodní souvislosti pak navrhovatelka uvedla nepřesně, neboť v Socialistické internacionále i Evropské sociálně demokratické straně jsou sociálně demokratické strany s vlasteneckými programy. Výrazně odlišitelné je dle účastnice řízení II také logo – užitá růže je již deset let logem České suverenity včetně trikolóry a zkratka ČSSD je v jiném fontu a odstínu.

[20] Navrhovatelka od registrace nového názvu stranu ČSSD – Českou suverenitu sociální demokracii nekontaktovala, a to ani ve chvíli, kdy si zaregistrovala ochrannou známku pro celý svůj nový název. K tomuto návrhu nikdo nevznesl v zákonné lhůtě od 9. srpna 2023 do 9. listopadu 2023 žádnou námitku. Pokud navrhovatelka považovala název za svůj, měla jeho použití napadnout už v procesu registrace u ministerstva a měla si jej lépe zabezpečit, neboť vlastnictví zavazuje. Návrh v době těsně před volbami je dle účastnice řízení II účelový a ve volné soutěži politických stran nekorektní. Navrhovatelka se pouze snaží diskvalifikovat potenciálního politického konkurenta ve volbách, což nemá daleko k praktikám, jež používají státy typu Běloruska, Ruské federace či obecně nedemokratické státy. Účastnice řízení II proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud návrh zamítl.

[21] Politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, DOMOV a politické hnutí Směr Česká republika Nejvyššímu správnímu soudu doručily totožné vyjádření jako účastnice řízení II.

[22] Nejvyšší správní soud uvedená vyjádření přeposlal navrhovatelce spolu s výzvou o sdělení informací, jakými dalšími způsoby (právními prostředky) se navrhovatelka vedle tohoto řízení ohradila proti změně názvu a zkratky politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie.

[23] **Navrhovatelka** v návaznosti na to doručila Nejvyššímu správnímu soudu **repliku**. Zdůraznila, že vedle zaměnitelnosti brojí též vůči tomu, že název působí na průměrného

voliče klamavě a může vyvolat nebezpečí záměny. Připomněla též parazitování na pověsti s tím, že jde o nekalou soutěž. Ministerstvo dle názoru navrhovatelky účelově přehlédlo část nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3181/18, díky níž lze jeho závěry vztáhnout jak na historické názvy, tak na řízení o soudní ochraně proti registraci kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu. Mimoběžná je pak argumentace ministerstva vylosovanými čísly či hlasovacími lístky jako rozlišovacími faktory.

[24] Dále navrhovatelka podotkla, že nenapadá název politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, nýbrž název účastnice řízení II jako koalice pro volby do Evropského parlamentu, která nemá právní subjektivitu. Spor se tedy týká férovosti voleb do Evropského parlamentu, jež je ohrožena právě názvem účastnice II ve vztahu k historickým souvislostem názvu a zkratky navrhovatelky. Argumenty ministerstva ve vztahu k názvu politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie jsou proto vzhledem k obsahu návrhu mimoběžné, protože se netýkají názvu zaregistrované koalice. Navrhovatelka odmítla též jazykový výklad § 6 odst. 3 zákona o politických stranách provedený ministerstvem s tím, že především teleologický výklad má vést k tomu, že název účastnice řízení II nesmí mařit šance navrhovatelky ve volbách na získání dostatečného počtu hlasů, nesmí mařit účel voleb do Evropského parlamentu, nesmí vést k „zatemnění výsledků voleb“ a nesmí být v rozporu s principem férovosti voleb. To je podle navrhovatelky účelem registrace kandidátních listin i volebního soudnictví.

[25] Podobně navrhovatelka odmítla i další argumentaci ministerstva s tím, že neodpovídá závěrům z nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3181/18. Dále poukázala na to, že dopis, který posílala ministerstvu v červenci 2023, se týkal registrace názvu politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, a nikoliv koalice pro volby do Evropského parlamentu, což je podle ní nutné rozlišovat. Navrhovatelka nicméně nepodala žalobu proti nezákonnému zásahu dle s. ř. s., což však neznamená, že nemůže využít ochrany podle § 56 zákona o volbách do Evropského parlamentu. Do 19. dubna 2024, kdy ministerstvo zaregistrovalo kandidátní listiny, se totiž neměla jak dozvědět, pod jakým názvem volební subjekty kandidují.

[26] Vyjádření účastnice řízení II a do koalice zahrnutých politických stran a hnutí okomentovala navrhovatelka tak, že je spíše politické než právní. Navíc je argumentace opět z velké části mimoběžná, neboť se týká názvu strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, a nikoliv koalice ČSSD. Navrhovatelka nesouhlasí ani s tím, že průměrný volič dokáže rozlišit dva volební subjekty se zaměnitelnými názvy na základě programu, či že se logo účastnice II výrazně odlišuje. Navrhovatelka také podala dne 9. listopadu 2023 k Úřadu průmyslového vlastnictví námítky proti přihlášce ochranné známky ve znění ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie. Námítky byly dle doručky datové zprávy doručeny Úřadu průmyslového vlastnictví 9. listopadu 2023 ve 23.15 hod. Odkaz na praktiky Běloruska, Ruské federace či nedemokratických států navrhovatelka označila za *mrazivě nízký a odpudivý, obecně sprostý, urážlivý a politicky nezralý*.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[27] Navrhovatelka je aktivně legitimována k podání návrhu na zrušení registrace kandidátní listiny jiného politického subjektu (koalice) pro nadcházející volby do Evropského parlamentu. Navrhovatelka je totiž politickou stranou, která do těchto voleb také podala kandidátní listinu a ta byla ministerstvem zaregistrována (§ 89 odst. 4 s. ř. s.).

[28] Navrhovatelka vznesla plausibilní (myslitelné) tvrzení o parazitování účastnice II, resp. její části (politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie) na navrhovatelčině historickém názvu či označení.

[29] Její návrh však důvodný není. Ačkoliv v obecné rovině lze řadě argumentů navrhovatelky, které se opírají především o nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3181/18, přiznat relevanci, je nezbytné při posouzení návrhu vyjít z konkrétních okolností tohoto případu, které se podstatně odlišují od situace, jakou řešil Ústavní soud v citovaném nálezu. Tehdy byl užit sporný výraz „starostové“ až na kandidátní listině *volební strany STAROSTOVÉ PRO PRAHU* pro volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy, a to pro sdružení politického hnutí Pro Prahu a nezávislých kandidátů. Žádný ze subjektů tvořících volební stranu tedy neměl slovo „starostové“ zapsané v rejstříku vedeném ministerstvem, jako je tomu v projednávané věci; sporné slovo „starostové“ bylo v rámci volební strany a kandidátní listiny užito poprvé. Volební strany podle § 20 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“), jsou přitom politickými útvary *ad hoc*, vytvářenými vždy pro konkrétní volby. To znamená, že v případě zaměnitelného názvu, který volební strana užije až při registraci do konkrétních voleb, nezbývá dalšímu účastníku komunálních voleb jiná možnost soudní ochrany než postup podle § 59 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, resp. žádná další možnost soudní ochrany by nemohla být účinná. Konkrétně Ústavní soud v bodu [45] citovaného nálezu uvedl, že „se volební strana může domáhat ochrany názvu politické strany nebo politického hnutí, které ji tvoří, proti zaměnitelnému názvu jiné volební strany. To platí pro řízení o soudní ochraně proti registraci volební strany se zaměnitelným názvem podle § 59 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, ale i v řízení o ústavní stížnosti.“

[30] Nejvyšší správní soud upřesňuje, že ačkoliv zákon o volbách do Evropského parlamentu nezná termín „volební strana“, jak jej používá zákon o volbách do zastupitelstev obcí a citovaný nálezy Ústavního soudu, lze mu připodobnit institut koalice podle zákona o volbách do Evropského parlamentu. V případě koalic jde o obdobné sdružení společně kandidujících politických stran a hnutí (§ 21 odst. 1 zákona o volbách do Evropského parlamentu). Název koalice se také může od názvu jednotlivých stran či hnutí odlišovat (a zpravidla se odlišuje) a může být poprvé uveden až na kandidátní listině podle § 22 odst. 1 písm. a) zákona o volbách do Evropského parlamentu.

[31] Nejvyšší správní soud však oproti případu řešenému Ústavním soudem zdůrazňuje, že stav, kdy jiný politický subjekt užívá zkratku ČSSD, jež je historicky spojena s navrhovatelkou, zjevně nenastal až s registrací kandidátních listin pro volby do Evropského parlamentu v dubnu 2024, nýbrž trvá od června 2023. Již tehdy totiž navrhovatelka svůj historický název včetně zkratky opustila a politická strana s tehdejšími názvem Česká Suverenita (ve zkratce Suverenita) si nechala zkratku ČSSD zapsat do rejstříku politických stran a hnutí jako svou novou zkratku a také jako součást svého nového názvu, který zjevně přizpůsobila snaze zkratku ČSSD použít, tedy ČSSD – Česká suverenita sociální

demokracie. Právě tato politická strana je přitom součástí koalice ČSSD, tedy účastnice řízení II.

[32] Navrhovatelka se proto mohla soudní ochrany proti použití zkratky ČSSD domáhat podstatně dříve, nikoliv až v řízení podle § 89 s. ř. s., které slouží k ochraně ve věcech registrace kandidátních listin a z povahy věci není pro spory o název, zkratku či značku politické strany konstruováno. Smyslem a účelem registračního řízení totiž je přezkum formálních náležitostí podané kandidátní listiny (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. prosince 2004 č. j. Vol 11/2004-31, č. 471/2005 Sb. NSS). V případném navazujícím soudním řízení proto soud přezkoumává primárně tyto otázky. Tomu odpovídají i zákonné parametry řízení spočívající ve velmi krátkých lhůtách pro podání návrhu a pro rozhodnutí soudu, rozhodování bez jednání a s tím související omezený prostor pro dokazování. Tato koncepce komplexní posouzení zaměnitelnosti názvu politických subjektů zásadně neumožňuje. Přístup Ústavního soudu v nálezu sp. zn. II. ÚS 3181/18 je proto v tomto kontextu nutné vnímat jako výjimku z pravidla pro ty případy, v nichž by se politický subjekt jinak nedomohl soudní ochrany (resp. nemohl by se jí domoci, protože by neměl jiný procesní prostředek ochrany svého práva), což by vedlo k nepřijatelnému zásahu do ústavně zaručeného práva na svobodné volby dle čl. 21 Listiny. Zrušení registrace politického subjektu pro volby kvůli zaměnitelnosti jeho názvu je velmi vážným zásahem do ústavně garantovaného pasivního i aktivního volebního práva a je možné k němu přistoupit jen zcela výjimečně, jestliže zde nebyl jiný procesní prostředek ochrany práva.

[33] Navrhovatelka konkrétně mohla a měla brojit proti registraci názvu a zkratky, které jsou dle jejího názoru zaměnitelné s jejím historickým názvem a zkratkou v rozporu s § 6 odst. 3 zákona o politických stranách, žalobou proti nezákonnému zásahu podle § 82 s. ř. s., jak Nejvyšší správní soud dovodil již v rozsudku ze dne 26. září 2017 č. j. 3 As 230/2016-60, č. 3666/2018 Sb. NSS. Stejně jako v situaci posuzované tehdy třetím senátem Nejvyššího správního soudu totiž i navrhovatelka coby subjekt, který měl název a zkratku pro sebe zaregistrované dříve, brojí proti tomu, aby je využíval někdo další v pořadí. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že na rozdíl od jiných právnických osob je v případě politických stran a hnutí do veřejného rejstříku zapisován nejen název politické strany a hnutí, ale i její zkratka. O zápisu zkratky ČSSD a názvu obsahujícího i tuto zkratku se navrhovatelka nepochybně dozvěděla již dávno. Prostor k podání správní žaloby tudíž měla více než dostatečný. Pokud tak neučinila, ač mohla, nemůže to nyní efektivně dohánět v řízení, které k tomu svou povahou neslouží. Navíc je z dopisu ze dne 5. července 2023, který navrhovatelka doručila ministerstvu, zjevné, že věděla i o citovaném judikátu Nejvyššího správního soudu (viz bod [15] tohoto usnesení). Výslovně na něj totiž na str. 7 dopisu odkázala.

[34] Nejvyšší správní soud považuje za relevantní rovněž to, že navrhovatelka je jako politická strana právnickou osobou (§ 3 odst. 1 zákona o politických stranách), z pohledu jejich typologie přesněji korporací (viz KYSELA, J. a KOKEŠ, M. *Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, cit. dle ASPI, § 3). Ačkoliv tedy politické strany mají nezastupitelné místo v politickém systému, což plyne už z čl. 5 Ústavy České republiky, jsou stále korporacemi vytvořenými na soukromoprávním základu (nález Ústavního soudu Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. října 1995, N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.). To znamená, že jim svědčí také soukromoprávní prostředky

ochrany jejich názvu. Pokud tedy navrhovatelka poukazuje na právní úpravu názvu právnické osoby v občanském zákoníku jako toliko na myšlenkové východisko, není to přesné, neboť se jí daná právní úprava (po zohlednění specifik zákona o politických stranách) bezprostředně týká. Soudní ochrany před, dle tvrzení navrhovatelky, neoprávněným zásahem do svého názvu by se proto mohla domáhat také v řízení k tomu určeném ve smyslu § 135 občanského zákoníku.

[35] Existence dalších druhů řízení, která mohla, resp. může navrhovatelka využít, vede k závěru, že volební senát Nejvyššího správního soudu jako soud přezkoumávající v jedné jediné instanci formální registrační rozhodnutí ministerstva není fórem, na němž by se měla zaměnitelnost zvolené zkratky (názvu koalice, účastnice II) efektivně posuzovat vůbec poprvé. Jde totiž o otázku, kterou měl a mohl řešit příslušný správní soud při posuzování, zda se ministerstvo dopustilo nezákonného zásahu, anebo příslušný soud v občanskoprávním řízení mezi navrhovatelkou a tím, o kom tvrdí, že neoprávněně zasáhl do jejího práva k názvu. Úkolem volebního soudnictví za popsaného skutkového stavu tohoto případu není vytvářet alternativu vůči jiným přílehavějším prostředkům právní ochrany (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. června 2006 č. j. Vol 5/2006-46, č. 944/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 29. června 2006 č. j. Vol 50/2006-53, č. 945/2006 Sb. NSS).

[36] Navrhovatelce nutno přitakat, že se v tomto řízení projednává název koalice, a nikoli název či zkratka politické strany. Jde však jen o umělou snahu rozdělit problém s cílem přesvědčit soud o tom, že se navrhovatelka nemohla dříve nijak bránit. Název koalice a zkratka a název politické strany, která je její součástí, má totiž úzkou a neoddelitelnou souvislost. Název koalice je částí nezpochybněného názvu jedné ze stran tvořících účastnici II a je současně její zapsanou a nezpochybněnou zkratkou. Tuto zkratku, resp. část názvu přitom nemá v rejstříku zapsán jiný politický subjekt, natož navrhovatelka. Sdruží-li se politické strany a hnutí ve volební koalici, nic jim nebrání zvolit si jako společný název koalice zkratku, název či charakteristickou část názvu jednoho ze sdružených subjektů, který považují za nejvýznamnější či nejznámější z hlediska potenciálu přitáhnout pozornost voličů. Obdobně v těchto volbách kandiduje koalice Starostové a osobnosti pro Evropu, která sestává z hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ a Starostové pro Liberecký kraj.

[37] Zdroj problému, který navrhovatelka pociťuje jako palčivý, je již v názvu a zkratce politické strany ČSSD – Česká suverenita sociální demokracie, a to je situace stará přibližně deset měsíců (v době voleb do Evropského parlamentu to bude téměř rok). Na tom nic nemění, že se stěžovatelka nyní formálně domáhá ochrany ve věcech registrace kandidátních listin, a tedy vůči názvu účastnice II jako koalice uvedené na kandidátní listině. Proti užití zkratky ČSSD jiným politickým subjektem stěžovatelka nijak relevantně nebrojila, jak sama potvrzuje. Případný spor u Úřadu průmyslového vlastnictví o ochrannou známku je pak zcela mimo rámec registračního řízení, resp. otázky oprávněnosti užívání názvu politické strany.

[38] Skutečnost, že jiný politický subjekt užívá zkratku historicky spjatou s navrhovatelkou již delší dobu, pak má význam také v tom, že navrhovatelka měla dostatečný čas se vůči tomu ve veřejném prostoru vymezit a upozornit voliče na to, že se jedná o někoho jiného. I zjevně závažné útoky politické konkurence totiž volební výsledek výrazněji nemusí ovlivnit, pokud na ně dotčený subjekt z časového hlediska může přiměřeným způsobem odpovědět (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února

2013 č. j. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS, ze dne 24. června 2014 č. j. Vol 6/2014-120 či ze dne 21. února 2018 č. j. Vol 50/2018-46, č. 3739/2018 Sb. NSS). Proto bylo a je zejména na navrhovatelce, aby v rámci komunikace s veřejností a ve volební kampani přesvědčila voliče o svém programu a vysvětlila jim, že je pokračovatelkou letité sociálně demokratické tradice na našem území. I to s sebou nese opuštění názvu, na který byli voliči několik desetiletí zvyklí.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že za okolností této věci nelze v řízení o ochraně ve věcech registrace otázku zaměnitelnosti názvu účastnice řízení II posoudit. Napadené rozhodnutí ministerstva o registraci kandidátní listiny účastnice II jako koalice pro volby do Evropského parlamentu s názvem ČSSD odpovídá nezpochybněnému stavu zápisu jedné z politických stran, která je součástí koalice, v rejstříku politických stran a hnutí, a je tak v souladu se zákonem. Proto návrh na zrušení registrace její kandidátní listiny zamítl.

[40] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 3. května 2024

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu